עקב

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון תל"א

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **עֵקֶב**, ושְׁמָהּ של הפרשה מעורר אותנו על התכלית – על ה'**עֵקֶב**' והסוף, כי מתקרבים אל ה'**עֵקֶב**' והסוף של השנה...

והנה, רבינו הקדוש הוא **עַמּוּד הַיְמִינִי** שמעורר אותנו תמיד מהשינה, ומזכה אותנו שנזכה לזכור מהתכלית והסוף, ולא נישן את ימינו ושנותינו!

ודבר זה מבואר בדברי רבינו ז"ל בליקו"מ ח"א סי' נ"ד, שם רבינו מכנה את זה "**זְכָרוֹן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי**" – שיהיה לאדם 'זיכרון מעלמא דאתי', ולא יהיה בעיניו כדבר מזולזל!

כי טבע רוב בני־אדם, שהם מסתכלים על אותו המקום והזמן שבו הם נמצאים, ומנסים להסתדר כפי כוחם במצב הנוכחי, ואין להם הרבה חשבונות 'מה יהיה' ו'איך יהיה'... ורבינו בא ופותח לנו את העיניים, שנזכה לזכור מן התכלית!

וזו לשון רבינו שם (אות ב): '**כְּדְ רָאוּי לִהְיוֹת מִנְהָג יְרֵאֵי הַשֵּׁם, תֵּכֶף בַּבֹּקֶר בְּהָקִיצוֹ, קֹדֶם שֶׁיַּתְחִיל שׁוּם דָּבָר**' – אתה פותח את העיניים בבוקר, אומר "מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה, רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", '**זְכֹר מִיָּד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי**' – תזכור היטב שאמנם אנחנו נמצאים כאן בזה העולם, אבל יש '**עָלְמָא דְּאָתֵי**' – '**עולם הבא**'!

והנה, המושג '**עולם הבא**' אצל רוב בני־אדם מתפרש כמו דבר שיהיה לעתיד, אבל כפי דברי האר"י הקדוש, שהוא מסביר בכלליות את המושג "**עולם הבא**", הוא מפרש '**עולם "הבא"**' היינו שהוא בא לכאן!

דהנה המילה '**הבא**' יכולין לפרש אותה בשני אפנים, רק תלוי היכן שמים את הדגש; כפי הדקדוק, המילה '**הבא**' לפעמים מתפרשת בלשון עתיד – '**הבא**' לעתיד, היינו '**שיבוא**' בעתיד, ובאופן הזה המילה היא בטעם

"מִלְּרַע", דהיינו בסוף המילה, אך אם המילה 'הבא' היא בטעם "מִלְּעֵיל", היינו דבר שהוא כבר 'בא' בעבר. [יש כמה פעמים בתורה שכתוב "הַבָּא" והכוונה לא לעתיד, אלא כבר בא בעבר; ואכן, 'בעל־קורא' וכדו' צריך לדעת את זה, כי הדגש בזה משנה את משמעות המילה לגמרי, האם הכוונה שכבר בא בעבר, או הכוונה שיבוא בעתיד, וכמבואר].

ובזה מסביר האר"י הקדוש, ש'עולם הבא'' היינו שהוא כבר 'בא עכשיו'! ואדם צריך לדעת, שכל עניני רוחניות אלקות שצריך האדם לזכות בזה העולם, זה "עולם 'הבא'" עכשיו! אדם צריך להכנים את זה עכשיו בתוך החיים שלו!

ואם ישאל השואל: מדוע אכן זה מכונה "עלמא דאתי" – וישנה משמעות שזה רק לעתיד? כי העניין הזה הוא לא דבר שאדם רואה בעיניו הגשמיות, כי לפני העיניים שלו הוא רואה 'גשמיות' – עולם כמנהגו נוהג, ויש טבע בעולם וכו', **אבל יש 'עולם הבא' – רוחניות אלקות – ש'בא' עכשיו לתוך הגשמיות והטבע, ואדם שזוכה לקשר את עצמו אל העניין הזה, הוא חי 'חיי עולם הבא בעולם הזה'!**

ולכאורה זה 'תרתי דסתרי': איך אתה יכול לחיות 'חיי עולם הבא בעולם הזה'? אם הפירוש של 'הבא' היינו שיבוא לעתיד, א"כ איך אתה יכול לחיות כך בעולם 'הזה' – עכשיו? איך זה מסתדר ביחד?... או שזה 'עכשיו', או שזה 'לעתיד'...

אך זוהי התשובה: ה'מובן' הפנימי של "הַבָּא" היינו 'הַבָּא עַכְשָׁו', כלומר – שזה דבר תמידי! שכבר **עכשיו** אדם זוכה להכנים את כל הרוחניות – את כל ההשתוקקות שלו והעניין שאליו הוא רוצה להגיע – בתוך החיים שלו!

ועל־כן, כשמגיעים לפרשת 'עֵקֶב', וזוהי שמה של הפרשה, מתעוררים ביותר להעניין הזה, כי 'עקב' פירושו 'הסוף' [וכמו העקב שבגוף האדם, שהוא בסוף הגוף, ועליו עומד כל הגוף], והתורה הקדושה מכריזה בקול גדול: "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן" – התורה הקדושה קובעת לנו, לכל אחד ואחד מאיתנו, בלי יוצא מן הכלל: "וְהָיָה עֵקֶב" – הסוף יהיה: "תִּשְׁמְעוּן" – אתם תשמעו "אֵת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה" וגו'! התורה הקדושה כבר מקדימה ומגלה לנו מה יהיה הסוף... **סוף כל סוף אנחנו נצטרך לחזור להקב"ה, כל אחד ואחד, ואשרי מי שהוא עוסק בזה כבר בחיים חיותו, וכל הראש שלו מתרכז**

ומתמקד על התכלית! הוא יודע כבר 'מראש' מה יהיה 'בסוף'! שעל זה כתיב (קהלת ב, יד) "הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ", ושואל הזוהר הקדוש: וכי עיניו של הטיפש נמצאים במקום אחר?... עונה הזוהר הקדוש: "הֶחָכָם עֵינָיו **בְּרֹאשׁוֹ**" היינו על מי שעומד בראשו – הקדוש־ברוך־הוא! והוא עושה את הכל בשביל התכלית, ומתגבר עם כל הכוחות נגד הדברים הלא־טובים!

מאד קל לו להיצר־הרע לבוא אל האדם ולשגע אותו: 'מה אתה כ"כ מטריח את עצמך'... הנה אתה רוצה להתגבר על יצרך, ואתה רוצה כבר לצאת מכל השטויות והדברים שעוברים עליך, והוא מסית אותך – 'יש לך זמן'... ואם אין לאדם שכל – הוא נותן את יצרו להתגבר... הוא חושב שאין לו כוחות להתמודד מולו, אבל רבינו כבר נתן לנו כלל גדול (זה דבר פשוט, אך כך אומר רבינו בפירוש): **לא נותנים לאדם ניסיון יותר ממה שהוא יכול להתגבר!** אדם יגיד: 'אין לי כח; אין לי מוח; אינני יכול להתגבר'... **אין דבר כזה! יש לך ניסיון – ויש לך כוחות להתגבר! רק אם תרצה... צריכים רצון!**

ופה התורה הקדושה אומרת לנו: "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן" – דע לך שסוף־כל־סוף תצטרך להגיע אל התכלית, ו'יפה שעה אחת קודם'... **למה תדחה את זה ותצטרך לעבור דרך כל־מיני צירופים ועונשים ודברים קשים, חס ושלום, בשעה שעם קצת שכל אתה יכול לחיות כבר 'עכשיו' כמו 'חיים העולם הבא' – חיי גן־עדן?... למה לך לסבול את כל הסבל הזה?! רק אם היה לך קצת שכל להבין שבסוף יהיה טוב, ומה אתה משקיע? מה אתה עושה בשביל זה?...** – 'אומרים שיהיה טוב, ואני מאמין שעוד יהיה טוב, אבל בינתיים לא כ"כ טוב... אני סובל מרירות וגהינום, עובר עלי מה שעובר, ואני רק מנחם את עצמי שעוד יהיה טוב'... **אבל מדוע אינך מוסר עצמך לזה, ומכנים עצמך להאמין שכבר 'עכשיו' אתה יכול לזכות ל'טוב' הזה?!...** אדם צריך להאמין ש"וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן" – זה מה שיהיה בסוף! א"כ, למה שלא להתחיל בזה מ'הרגע הזה'?...

והוא לימוד לשאר עניינים:

'שלום–בית' – אדם מאמין שעוד יהיה לו 'שלום–בית' [ומקווים שזה יהיה בעולם הזה...], אל תגיד 'זה עוד יהיה, אבל בינתיים אני לא מסתדר בבית'...

אם יהיה לך שכל, אתה תבין שאם סוף כל סוף זה אכן יהיה, מדוע לא תחיה את זה 'מעכשיו'?... למה לא תמסור את נפשך ותעשה את הכל כדי לקבל עצות אמיתיות איך לזכות לזה כבר 'עכשיו'?...

לימוד התורה – אדם מאמין שסוף כל סוף יזכה להגיע לידיעת התורה, לטייל בכל התורה כולה, ומקווים שזה יהיה בחיים חיותך כאן בזה העולם... אז למה שלא תתחיל כבר מעכשיו?... הרי קודם שיצאת לאוויר העולם – למדת את הכל! לפני שהוולד יוצא לאוויר העולם – הוא לומד את כל התורה כולה, אז כבר הראו לו את התכלית – את ה'עקב' והסוף... רק מה קרה? בינתיים הוא שכח... אז מה הוא אומר? 'יש לי זמן'... **אבל אם אתה לא משקיע, לא מנסה עם כל הכוחות לחזור ולהגיע בחזרה אל המקום הזה, איך תגיע לזה?...** אם אדם לא זוכה, אח"כ הוא יצטרך ח"ו להגיע לדברים קשים ויסורים רח"ל, ועם קצת שכל היה יכול להינצל מזה לגמרי!

אך על זה צריכים שכל, ובשביל זה צריכים את לימודי הצדיקים, שמלמדים אותנו כל זאת, פותחים את העיניים שלנו ומעוררים אותנו מן השינה – 'זְכָרוֹן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי'! תזכור את זה 'היום'! תחיה **עכשיו** כמו **בעלמא דאתי!**

אדם אומר: 'בעלמא דאתי יהיה לי הכי טוב, אזכה לטוב, למנוחה, לשלום–בית, הכל יהיה הכי טוב'... והוא חולם 'חלום רחוק' – אולי פעם זה יגיע... אולי עוד אזכה שיתגשם החלום הזה... **בשעה שהצדיקים פותרים לך את החלום, ואומרים לך "חלמא טבא חזאי" – אכן ראית חלום טוב, אבל אפשר לך כבר עכשיו להגשים את החלום הזה! זה אפשרי!**

הנה ידוע שיש ענין של 'הטבת חלום', ומובא בגמרא מסכת ברכות, שבכל פעם שהכהנים נושאים את כפיהם, זה הזמן שיכולים להיטיב את החלומות, והנוסח בזה מודפס בהרבה סידורים, ובפרט במקומות שעולים לדוכן רק בחגים, מובא בסידורים מה לומר בעת שאומרים הכהנים את מילות הברכה. אכן, כאן בארץ ישראל בכל יום אומרים ברכת כהנים, ואומרים את זה מהר, אבל בחו"ל, שעולים לדוכן רק בחגים, לכהנים יש ניגון ותנועה מיוחדת שעושים בעת אמירת מילות הברכה, ובפרט במילה האחרונה של הפסוק, לדוגמא: "יְבָרֶכְךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ", לפני שאומרים 'וְיִשְׁמְרֶךָ' יש תנועה של איזה זמן [וכהנים שבקיאים בזה, הם

מאריכים מעט...], מדוע? כדי שיהיה זמן לשומעים לומר את הנוסח האמור.

ובכלל צריכים לדעת, ששעת 'ברכת כהנים' זו 'עת–רצון' גדולה מאד בשמים, ומובא בזוהר הקדוש (נשא קמז.), שבשעה שהכהנים נושאים את כפיהם מתגלה עת–רצון גדולה מאד בשמים, ואז אפשר לבקש את הקב"ה על כל הדברים שצריכים! **צריכים להקשיב לברכות של הכהנים, ובאותו זמן אפשר לפעול אצל הקב"ה דברים גדולים מאד!**

הפסוק הראשון הוא: "יְבָרֶכְךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ", ואומרים חכמינו הקדושים (במדב"ר יא, ה):'יְבָרֶכְךָ' **בְּבָנִים** 'וְיִשְׁמְרֶךָ' **בְּבָנוֹת**; הרי בזה מונח המון תפילות... אדם שצריך בנים ובנות, וכן הצריך נחת מהבנים והבנות, וכן צריכים שידוכים לבנים ולבנות, זה זמן מאד מסוגל לפעול ישועות גדולות!

וכן: "יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ" – שאדם יזכה להארת פני ה', ויזכה לחן עליון.

ומסיימים: "יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ **שָׁלוֹם**" – 'שלום' זה היסוד והעיקר שבכל! אדם צריך שלום 'בעצמו', שלום 'בין חבריו', שלום 'בביתו', אז יש לך עת–רצון מיוחדת לפעול את זה בשעה שהכהנים עולים על הדוכן...

ואמנם זה זמן קצר [ובפרט בארץ ישראל, כנ"ל], אבל צריכים להכנים דברים רבים באותו הזמן, ואיך? כמו שאומר רבינו בסיפורי מעשיות, במעשה של הבעל תפילה, שהיה את המליץ, שהוא ידע איך במילים אחדים ובזמן קצר להכנים הרבה מליצות לפני המלך! כי מי שהוא 'מליץ' טוב – הוא לא צריך להגיד הרבה דרשות וכו', אלא אפשר לו ברגע קט להכנים המון דברים...

והנה, אחד מן הדברים שמסוגל לפעול בעת ברכת כהנים – וזה מודפס בהרבה סידורים, ומופיע בברכת כהנים של החגים – הוא ענין של 'הטבת חלום'; הגמ' אומרת במסכת ברכות, שאם אדם חלם איזה חלום לא טוב, והוא לא יודע בכלל מהו וכו', אז צריכים לבקש שיתהפך לטובה, ושם יש תפילה מיוחדת על זה במקשים בתוך ברכת כהנים [כשהם מאריכים בניגון כנ"ל], שיהיו כל החלומות שחלם – הן עליו והן על אחרים – לטובה ולרפואה וכו'.

למה הזכרנו את זה? כי דיברנו מענין החלומות, שיש לאדם חלומות שצריכים פתרון...

והנה, יוסף הצדיק, הוא היה מומחה ומקצועי בפתרון חלומות... עד שאפילו פרעה אמר לו (בראשית מא, טו) "וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתוֹ" [כי לפני־כן פתר את חלומות שר המשקים ושר האופים וכו'], כי הצדיקים יודעים לפתור חלומות!

הבה ונתבונן: מה היה בסיפור של פרעה? הוא חלם על שבע פרות ושבעה שבלים וכו', והוא היה כ"כ מבולבל ועצוב – "וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ" וכו', והביאו את כל חרטומי מצרים, וכולם פתרו לו כל־מיני פתרונות שונים – שבע בנות אתה מוליד ושבע אתה קובר וכו', כל־מיני סיפורים שונים, אבל זה לא נכנס באוזנו... מדוע? הלא החרטומים היו החכמים שלו וכו', ומדוע לא נכנסו דבריהם באוזניו?

הענין הוא, כי אלו החרטומים לא גילו לו שום תכלית בדברי פתרונם! הם לא אמרו לו משחו 'למעשה'! אתה מספר לי שיהיה כך וכך, ומה אני עושה עם זה?!...

ודבר זה מצוי אצל בני אדם שהולכים לכל־מיני 'קוראי ידיים', שאכן יש חכמה כזאת, וזה זוהר הקדוש בפרשת יתרו [על הפסוק "וְאַתָּה תֶּחֱזֶה"], שמגלה איך שיכולים לקרוא את כל הקווים שיש בכף־היד, וכן הקווים שעל המצח – 'חכמת הפרצוף', ואפילו אצל גויים – כל־מיני אנשים שלא קשורים ליהדות – לומדים את זה, כי זו חכמה שיכולים ללמוד אותה... ויש אנשים שזה מאד מעניין אותם, והולכים לכאלו שלמדו את החכמה הזאת, והם – כמובן – לוקחים הרבה כסף, למה לא?... זה כסף מכובד... פרנסה טובה...

אך אלו שהולכים אליהם, צריכים להתיישב: מדוע אתה הולך אליו? – 'כי זה מעניין מאד, הוא יגיד מה כתוב עלי בכף־היד שלי'... **וחנה הוא יספר לך מה כתוב, ומה עכשיו?... נגיד** שהוא יספר לך שהוא רואה דברים טובים עליך, אז מה זה עזר לך עכשיו?... אתה חושב שיש לך 'הבטחה' שהכל יהיה בסדר, ואינך צריך לעשות כלום, ולא צריך לדאוג על שום דבר, ויכול לחיות חיי הפקר, רח"ל... **אז עכשיו הפסדת את הכל! מה הרווחת?!...**

מאידך, נגיד שהוא יתחיל לומר לך דברים לא כ"כ 'מתוקים'... **ומה**

עכשיו? אתה תיפול בחלישות הדעת, ותתחיל לדאוג 'מה יהיה' וכו', **אז** מה הרווחת בזה?! **על מה הוצאת את הכסף שלך?!... אלו ה'מגידי עתידות' מה הם עוזרים לך?!...** הרי התורה הקדושה אומרת לנו (דברים יח, יג) "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ", ואומר רש"י: 'הִתְהַלֵּךְ עִמּוֹ בְּתְמִימוּת וְתִצַּפֶּה לוֹ, וְלֹא תַחְקֹר אַחַר הָעֲתִידוֹת, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁיָּבוֹא עָלֶיךָ קַבֵּל בְּתְמִימוּת, וְאָז תִּהְיֶה עִמּוֹ וְלֶחֱלְקוֹ'.

ומוהרא"ש היה תמיד מספר, שכשהוא היה בחור, הוא הכנים עצמו קצת בדברים אלו, כי היה רגיל ללכת לאיזו ספריה גדולה, ושם חיפש ספרים על עניינים אלו [ואף פגש אחד מאנשי שלומינו – שהיה אדם גדול, וגם היה בקי בדברים אלו], ורצה לדעת מדברים אלו, ופעם מצא ספר שבו כתוב, שכל אלו הדברים הכתובים על כף־היד ולמדים מהם מה יקרה לאדם וכו', זה אצל אדם שכולו תלוי בטבע, מקרה ומזל, **אבל יהודי, שיש לו כח התפילה והאמונה, לא משנה מה יהיה כתוב על כף־היד – עם בכיה אחת להקב"ה ועשיית תשובה שלימה ורצינית – הכל משתנה! אין לזה שום כח עליו!**

וזה הלימוד של הצדיקים, שזה ענינו של יוסף הצדיק, שהנה פרעה מספר לו **את חלומו – שבע פרות ושבעה שבלים** וכו', והוא שבור לגמרי 'מה יהיה פה' וכו', מדוע הפרות רעות המראה אוכלות את הפרות היפות והבריאות, וכן השבלים, והוא מבולבל לגמרי... **ויוסף הצדיק פותר לו פתרון אמיתי: מעוררים אותך! מעוררים אותך שבעת שיש לך טוב – פרות טובות ושבלים טובים – אתה כבר צריך לדאוג על העתיד!** שזה מה שאומר לו יוסף הצדיק "וְיִצְבְּרוּ בָר", "וַיִּפְקֹד פְּקִדִים עַל הָאָרֶץ" וגו', **עכשיו כשיש לך טוב – תעשה קנין בה'טוב' הזה, שאפילו אם יגיע זמן שלא יהיה כ"כ טוב וחזק – גם אז תוכל להחזיק מעמד ולעבור על הכל לשלום!**

זו העצה והפתרון של יוסף הצדיק, שזה הפתרון של הצדיקים – שפותרים לנו את החלומות, שהם נותנים לנו **פתרון טוב** בחיים! לא מייאשים אותך ואומרים לך 'לא יודע מה יהיה... אתה כבר אבוד'... אתה בא ומספר חלום לא כ"כ טוב, ויש לך את החלום הזה בהקיץ... שזה בכלליות כל מה שאתה סובל וכל מה שעובר עליך, ואתה שבור לגמרי, והצדיק שומע את זה, **וחצדיק עושה 'הטבת חלום' – הוא פותר לך את החלום בפתרון טוב! הוא מראה לך איך אתה יכול להפוך**

את כל החלום הזה לחיובי! הצדיק מגלה לך שמעוררים מן השמים בזה!

וכמו שרבינו אומר בפירוש בספר המידות (גאוה, סעיף יט): 'מַבְהִילִין אֶת הָאָדָם בַּחֲלוֹמוֹת, כְּדֵי לְהָסִיר מִמֶּנּוּ גַּאֲוָה שְׁקוּעָה, שֶׁהִוא מְכֻסֶּה מִמֶּנּוּ, שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר בָּהּ'; נמצא שעל־ידי החלום, מעוררים את האדם לתשובה, כי אדם יכול להמשיך את חייו כהרגלו, ולא לשים לב למעשיו, ופתאום מגיע לו חלום מבוהל, והוא מתעורר מאד, ומהי עצתו? שיבוא אל הצדיק, והוא יפתור לו את החלום, זאת אומרת שהצדיק יגלה לו לימודי חיים!

והעניין הזה סובב והולך על כל ענייני החיים של האדם, כי הרי החלומות הולכים אחר כל המחשבות של האדם במשך היום, וכמבואר במסכת ברכות, ושם אומרת הגמרא, שכל פתרון החלומות תלוי בפה, והצדיקים יודעים איך לפתור את זה, הם מלמדים אותך: **היה לך כזה חלום? תשתמש עם הפה שלך! תבקש את הקב"ה רחמים שהכל יתהפך לטובה!** וכמו שבנוסח של 'הטבת חלום' אומרים את כל הפסוקים מעניינים אלו, כגון "**וַיַּהֲפֹךְ ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה**" (דברים כג, ו), "**הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי**" (תהלים ל, יב), וכן כמה מיני פסוקים שבהם מבואר איך אפשר לו ליהודי להפוך את הכל מן הקצה אל הקצה, אפילו יש לו חלום לא טוב ודברים קשים וכו' – ע"י הפה שלו הוא יכול להפוך את הכל! **זה המפתח!**

והכל מונח ב"**וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן**", שכבר מעוררים אותך על ה'**עקב**' והסוף, ומגלים לך שיש דרך לזכות לזה כבר עכשיו! מגלים לך שסוף כל סוף – ה'**עקב**' – יהיה ש'**תשמעון**', אתה תגיע אל התכלית! **אז למה לך לחכות ולעבור כ"כ צרות ויסורים עד שתזכה לזה?...** הנה אתה רוצה בכל פעם להתקדם, והנה נפלת חזרה עוד הפעם... והתורה הקדושה אומרת "**וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן**" – סוף כל סוף אנחנו נצטרך לחזור להקב"ה, אז למה לחכות?... למה לחכות ולתת לעצמנו לעבור בכאלו דברים לא טובים ולסבול כ"כ הרבה בשעה שבאותו זמן יכולים לזכות לטוב אמיתי?...

שזה המשל שמוהרא"ש היה תמיד חוזר עליו, על התולעת והחזרת, שהנה התולעת נולדה בתוך החזרת, וטוב לה שם... היא לא יודעת משהו אחר... תגיד לה שיש תפוח מתוק, ובאותו זמן היא יכולה לזכות אליו – היא תגיד 'תעזוב אותי, זה מה שאני רגילה... החזרת זה טעים'... **אבל איפה השכל**

שלך? אתה יכול להיות ממש במקום כזה מתוק, טוב ונעים!

ידוע אצל פסיכיאטרים, שיש בני אדם שהם פוחדים מ'שינוי'; אדם הוא כ"כ רגיל בטבע שלו, ולא אובה לשנותו כלל! ואפילו שזה יכול להיות שהוא שרוי בדברים שהם בגדר 'חַזֶּרֶת', כמו אדם שמכור לדברים רעים – לשתיה, לסמים וכו', והוא יודע שזה לא טוב, הוא יודע שזה רח"ל גהינום, אבל הוא כבר כ"כ רגיל לזה עד שהוא מפחד מהשינוי... ו'מה אני יכול לעשות לעצמי?'... **ואם היה לו שכל, הוא היה זורק את השכל שלו! בכל הכוחות משליך את שכלו, ומנסה לצייתי!** וכמו שרבינו אומר בשיחות הר"ן, שאדם בא לרופא, והוא מבקש רפואה, והרופא – זה הצדיק – נותן לו 'מרשם', אבל מה הוא עושה? הוא מזלזל בזה... 'אני אסתדר גם בלי זה'... **הלא כבר הגעת אל הרופא, הוצאת על זה גם כסף, ואתה מזלזל במה שהוא נתן לך?... מנסים לתת לך 'מרשם' ולהציל לך את החיים! אם הרופא בדק אותך וראה שחסר לך משהו וישנה סכנה – הוא רוצה להציל אותך, הוא לא אכפת לו מה תחליט לעשות... אבל כבר באת אליו, ואם הוא רופא אמיתי – שיש לו רחמנות – הוא רוצה לעזור לך, אז למה תהיה כזה טיפש ותאמר שאתה כבר תסתדר לבד?...**

זו הדרך של הצדיקים, שהם פותרים לנו את החלום של החיים, הם פותחים את העיניים שלנו ל'**זָכְרוֹן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי**' – תפתח את העיניים שלך ותתחיל לחיות חיים טובים! אל תפחד מהשינוי – השינוי יהיה רק לטובתך! תתחיל להרגיש איזו חיות בחיים שלך ותבין ש'יש יותר מכל הרע ומכל הזבל הזה' – כל מה שעובר על בני אדם, שלא יודעים שום דרך איך לצאת מזה, אך אם יציית ויקבל דברי הצדיקים – יזכה לחיים טובים...

זו ההקדמה של "**וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן**", שזה ההמשך למילים האחרונות של הפרשה הקודמת – **פרשת ואתחנן** – שהתורה מסיימת ואומרת: "**וְשָׁמַרְתָּ אֶת הַמִּצְוָה וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם**", ואומר רש"י: '**הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם. וּלְמָחָר, לָעוֹלָם הַבָּא, לְטוֹל שְׂכָרָם**'; ועלינו להבין: מתי ה'**לָעוֹלָם הַבָּא**' הזה? כמו שהתחלנו לומר: '**הבא**' היינו '**בא עכשיו**' – ברגע זה! זה לא דבר שיהיה רק לעתיד, לא ולא! עכשיו! ועל זה התורה ממשיכה להגיד: "**וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן**" – כבר מגלים לך את

הסוד הזה, שסוף־כל־סוף **'תשמעון'** – תצטרך להגיע לידי ההכרה הזאת! אז למה לא לעשות את זה כבר **'היום'**?...

והנה, רבינו הקדוש, בליקו"מ ח"א סי' קס"ט, מקדיש תורה שלימה להפסוק הזה – הפסוק הראשון של הפרשה, **ואם זוכים להבין ולטעום קצת מן התורה הזו שגילה רבינו ז"ל, זה כבר כל העולם הבא! זה כבר כל 'חיי עולם הבא בעולם הזה'!**

ורבינו מתחיל מהמילה הראשונה – "וְהָיָה", ואומרים חכמינו הקדושים: **'אין והיה אלא לשון שמחה'**; העבודה של האדם בעולם הזה היא להגיע לשמחה! **אם אדם רוצה למדוד האם הוא נמצא במסלול הנכון – תבדוק האם אתה שמח!**

משל לאדם שהגיע לתחנת אוטובוסים, ולא כתוב במפורש מהו האוטובוס שהוא צריך לקחת... איך ידע?... וישנו דבר דומה שמצוי וקורה לפעמים: אדם נקלע לתחנת רכבת במדינה זרה, והוא צריך למהר ולנסוע משם, אך איננו מבין את השפה – ולא יכול לקרוא ולא יכול לדבר עם אף־אחד ולשאול איזו רכבת עליו לקחת כדי להגיע למחוז חפצו... רק זאת הוא יודע בבירור: מכאן אני מוכרח לצאת! והוא עולה על איזו רכבת שהיא ונוסע מתוך תפילה להקב"ה שיזכה להגיע למחוז חפצו לחיים ולשלום...

אותו דבר אדם אצל האדם בחייו: הנה הוא נמצא באיזה מקום, הוא מקורב לאיזה מקום – איזה צדיק, איזו חסידות, איך יכול האדם לדעת האם הוא נמצא בקו הנכון? אולי הרכבת או האוטובוס הזה יוליך אותו למקום לא טוב?... פתאום הוא נוסע לאחד מהשטחים המסוכנים... פתאום מסתכל בחלון והוא נמצא בשדה האויב וכבר לא פשוט לצאת משם... אז איך ידע האדם אם הוא נמצא על הדרך הנכונה?

מטר המדידה הוא: מדת השמחה! במקום שאתה נמצא עכשיו – אתה שמח? אתה מקבל לימודים של שמחה – לחזק את החיים שלך? אתה חזק עם החיי יום–יום שלך – בכל מה שאתה עושה: בעבודת ה' – אתה קם בבוקר, הולך לתפילה, אתה לומד משהו, עוסק בפרנסה, איך הבית שלך נראה? איך השלום־בית שלך נראה? הכל בסדר ומלא עם שמחה? אתה במקום הנכון! אתה נמצא על הקו הנכון! תהיה בטוח!

ואכן, לא אומרים שכבר הגעת אל התכלית... יש עוד נסיעה ארוכה... אבל סוף־כל־סוף תגיע! אומרים שאותו הקו מגיע לאותו המקום, אז אתה מתחזק כל הזמן עם הידיעה שאתה בדרך אל המקום הנכון! וב"ה אתה מרגיש שמחה בחיים שלך, אתה מוסר נפשך להגיע שלוש פעמים ביום לתפילות בציבור, אתה לומד שיעורי תורה כל יום, כפי שאתה יכול, ובפרט שצדיקים נותנים לנו כזאת עצה טובה ונעימה איך לזכות ללימוד התורה – איך לצמצם את הלימוד באופן שיהיה אפשרות לאדם ללמוד בכל יום: פרק משניות, דף זוהר, בי"ת, **דברים המשמחים את נפש האדם!** אז זה הסימן שאתה על המסלול הנכון...

הכלל, שאדם יתיישב איך נראים החיים שלו, ומלבד ברוחניות – כן בגשמיות, הפרנסה של האדם: אם אתה אברך כולל – אדרבה, אבל אם אתה עוסק בפרנסה: איך כל הפרנסה שלך? אתה שמח ומרוצה ב"ה? יש לך ישוב־הדעת או שאתה מרגיש עבודת פרך ואתה סובל בסל חדש כל יום?... **השמחה זה המטר והסימן האם אתה נמצא במקום הנכון!**

וזה מה שהצדיקים רוצים להכניס בנו – את השמחה הזאת!

אומרים חכמינו הקדושים: **'אין והיה אלא לשון שמחה'**; כי כשאדם מרגיל את עצמו תמיד לשכוח את העבר, והוא מתחיל תמיד מחדש – **'מה שהיה, היה!'** – עי"ז זוכה לשמחה אמיתית!

המילה **'היה'** היא לשון עבר – 'היה, הווה ויהיה', אך כשמוסיפים בתחילתה את האות **ו'** – היא נקראת **ו' הַמְּהַפֶּכֶת**, כי היא מהפכת את משמעות המילה מ'עבר' ל'עתיד' – "וְהָיָה", וזהו כל הסוד של **'אין והיה אלא לשון שמחה'** – שלוקחים את מה ש**'היה'**, ומוסיפים לזה את האות ו', שהיא מרמזת על הצדיק, שהוא המידה השישית – מדת יוסף הצדיק, וכן האות ו' מרמזת על התורה הקדושה, כי הלוחות היו ארכן ו' ורחבן ו' (ב"ב יד.), ובפרטיות מרמז על **ששה** סדרי משנה; זה העניין של האות ו', שֶׁלָּהּ יש כח **להפוך** את כל חיי האדם לחיים שמחים! **שזה זוכה אדם שמתקרב אל הצדיק, ומקבל את הלימודים של הצדיק – שהוא מתחיל ללמוד תורה, מתחיל לעסוק בתפילה!** וכן אומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' פ) שהאות ו' מרמזת על מסירות נפש, שאדם מוכן למסור נפשו להקב"ה, בשביל להתקרב להקב"ה! אזי כל זה

מְהַפֵּךְ את כל מה ש׳היה׳, ל׳והיה׳ – לשון שמחה!

כי הרי לכל אדם יש ׳עבר׳, אין אדם שאין לו ׳עבר׳, והעבר של האדם – המציאות היא שזה עדיין חסר... **אם הקב״ה ברא את האדם, והוא נותן לו ב״ה חיים בזה העולם, זה בכדי להתקדם בחיים! שיבנה את החיים שלו!**

וזה חיזוק גדול לאדם, כי יש כאלה שהם מצטערים מאד על עברם – ׳אני מאד מתבייש עם העבר שלי׳... וכ״כ נחלשת דעתו מזה, **מה שעפ״י רוב זה בכלל לא מגיע מאשמת האדם... הוא נולד ככה, והוא היה בגדר ׳תינוק שנשבה׳ – שבכלל לא היתה אפילו את ההזדמנות לדעת מיהדות אמיתית, לדעת מהקב״ה ומהצדיקים, ואפילו מי ש׳כן׳ ידע מכל זה – יצרו התגבר עליו וסחב אותו לדברים לא טובים, אבל כך החיים! אדם מקבל חיים מהקב״ה, כדי שיגיע סוף־כל־סוף אל היעד שלו – ״וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן״, שהסוף יהיה שהוא יגיע!**

נמצא א״כ, שאסור לאדם אף־פעם לעשות חשבון ׳אבל עבר עלי מה שעבר׳... וזה הלימוד של הצדיקים, שזה בעיקר כל הלימוד של רבינו, שמלמד אותנו איך יש לך אפשרות לקחת את כל העבר שלך ולהפוך אותו מן הקצה אל הקצה! **ואדרבה, דווקא בגלל שעבר עליך כ״כ הרבה דברים קשים – זה מה שהביא אותך לזכות לחיים המאושרים האלו!** כי אם לא היית עובר את כל הדברים האלו – היית כמו רוב העולם, שאדם חושב ׳אלו החיים... אני אסתדר׳... **אבל אדם שהוא באמת עבר בחיים מצבים קשים – ירידות ונפילות וכישלונות, וזכה בחסד חינם להתעורר ולהתקרב, הוא התוודע לצדיק שמחזק אותו, והוא שומע את הקול של רבינו ש׳אין שום יאוש בעולם כלל׳, בלי כל מה שעבר עליו – לא היה מגיע לזה!**

כשרבינו אומר **׳אין שום יאוש בעולם כלל׳**, הוא מגלה לאדם: **׳מה שאתה מתייאש מכל מה שעבר עליך בחיים, אני אראה לך שדייקא בגלל זה זכית להגיע אל החיים הכי טובים והכי מאושרים שיש!׳** וזה כבר סיפור אחר לגמרי... כי להגיד לבן־אדם ׳עברת מה שעברת, ותזכה למחילה סליחה וכפרה׳ – זה ג״כ דבר גדול, **אבל ללמד אותך שדייקא אלו הדברים הביאוך לזה, ו׳כל העוונות יתהפכו לזכויות׳ – שדייקא בגלל שעבר עליך דברים אלו, זה מה שהביא אותך להתקרב להקב״ה**

ולצדיקים, זה כבר גילוי ששייך רק לגדולי הצדיקים, שזה הגילוי של משיח צדקנו, וכך הוא יקרב את כל העולם כולו אל הקב"ה...

איך משיח צדקנו יקרב את כל העולם כולו? להגיד להם 'תפסיקו עם כל מה שהיה, ותתחילו מחדש' – בוודאי שכך נצטרך לעשות, כי מוכרחים לעשות התחלה חדשה, אך עם־כל־זאת המצפון תמיד נשאר באדם – 'אבל מה היה עד עכשיו... מה עשיתי עד עתה... בסדר, זכיתי לחזור בתשובה, זכיתי עכשיו להתחיל מחדש, אבל איך אני מנחם את עצמי מכל מה שעבר עלי בחיים שלי?'... **וזה הלימודים של רבינו – של הצדיקים האמיתיים, שמלמדים אותנו איך להפוך את כל העבר לטוב, וזו הנחמה הגדולה של הצדיקים, שזה הסוד של "נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי" – מדוע כפילות לשון? זה העניין האמור, שלא מספיקה נחמה אחת שמנחמים אותך – שמעכשיו הכל יהיה בסדר... אלא הנחמה הכפולה היא שמנחמים אותך גם על העבר – שמראים לך שכל מה שעברת, כל הסבל וכל האבל רח"ל שסבלת, זה ג"כ נחמה, כלומר – שזה מה שהביא אותך אל הנחמה שלך!**

זה העניין של "וְהָיָה", ענין של 'ו' הַמְּהַפֵּךְ – שיש אפשרות לאדם להפוך את כל העבר שלו, לקחת את כל מה ש'היה' – ולהפוך אותו אל הקדושה!

זה העניין שאומר רבינו פה בשם חכמינו הקדושים: **'וְהָיָה' לשון שמחה.**

וממשיך הפסוק: "**עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן**", ועל זה אומר רבינו, ש'**והיה**' – היא השמחה – צריך שיהיה ב'**עקב**' – ברגליים! כי ה'עקב' זה הרגליים, שהוא בסוף הגוף כנ"ל, ואדם צריך לראות שיהיה "**עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן**" – שהרגליים שלך ישמעו את העניין של שמחה, שזה רבינו הקדוש, שהוא **בן השמחה**, והוא **מנחם** הכל **ומשמח** הכל, שזה כל **שמו הקדוש** של רבנו, שמגלה לנו שצריכים לשמוח תמיד, ולהפוך את כל היגון ואנחה לשמחה, עד שהשמחה תגיע אל ה'**עקב**' – שזו שלימות השמחה!

כי בעניין של 'שמחה', יכול להיות אחד שהוא מוחא כפיים, או שר איזה שיר, או שהוא מלביש חיוך על פניו, ואמנם בזה רואים שהוא שמח, אבל איך רואה שמחה אמיתית ושלימה – שכל־כולו בשמחה? ברגע שהוא מרים ומגביה את הרגליים! הוא קופץ מרוב שמחה! הוא **שומע** את השמחה בתוך רגליו!

ומדוע דווקא ברגליו? מסביר רבינו, שהקליפות מנסים תמיד להמשיך את

האדם למטה, בבחינת (משלי ה, ה) "רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת", שאדם יהיה בעצבות, ובקושי יסחוב את רגליו... **ואדם צריך להיות מלא עם חיות ושמחה! כל פסיעה שלו שתהיה מתוך שמחה! לכל מקום שהוא מגיע – הוא בשמחה!** ולזה מגיעים ע"י התקרבות לצדיקים, שהם מלמדים אותנו את הלימודים האלו.

זהו "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן", אומר רבינו: השמחה שלך צריכה להתפשט עד הרגליים – "עַד שֶׁיִּרַקֵּד מֻחָמַת הַשִּׂמְחָה"; וזה ה'מצפן' ומטר–המדידה שידע האדם האם הוא על הדרך הנכונה: **השמחה!** והשמחה צריכה להגיע עד ה'**עקב**' – שאדם ירקוד! וכמו שידוע, שאצל רבינו היה דבר גדול העניין של ריקודים, ורבינו אמר שזה ענין של המתקת הדינים, והוא עפ"י הפסוק הזה – שע"י מחאת כפיים ורקידה, אדם זוכה להמתיק את הדינים! **כי השמחה היא מבטלת ושורפת את כל הדינים!** וכמובן, כשהשמחה היא שמחה אמיתית, ולא שמחה של הוללות, חם ושלום, אלא שאדם שמח: **'ב"ה אני יהודי, ואני זוכה לשמור את התורה והמצוות, ואני שומר על עצמי, ואני עושה את הכל להישמר מכל הניסיונות הקשים שיש בעולם'...**

הרי זה כ"כ חבל לאדם שהנה הוא עושה את הכל כדי להישמר מכל מיני דברים לא טובים, והוא מוסר נפשו בשביל זה, ופתאום מסיתים אותו אילו קליפות קשות שמתאחזים באדם, **וכמה אדם צריך לשמור מחברים רעים וממקומות רעים! "ואל תביאני לידי ניסיון" – למה אתה הולך למקום שאתה יודע שיש שם ניסיונות?!... – 'לא, אני חזק'... וכי אתה יכול לומר 'אני חזק'?! ברגע אחד מישהו יסית אותך ויפתה אותך – וזהו... הכל אבוד... למה אתה מביא את עצמך לידי ניסיון?!...**

והדבר אמור בפרטיות לגבי המכשירים הטמאים: **אתה מביא את עצמך לידי ניסיון!** ואל תתרץ 'זה שיאומי... יש לזה הכשר'... **בשנייה אחת הכל פרוץ! את מי אתה מטעה?... ואתה מביא את עצמך לידי ניסיון! הן אותך, הן את הילדים שלך, והן את כל המשפחה שלך!** – 'לא, אני שומר את זה אצלי בשקט... אני מחביא את זה'... **את מי אתה מטעה?!...** אתה באמת רציני, אבל החבר'ה יותר רציניים ממך... **ובדברים אלו אדם נכנס לסכנות גדולות!** והנה

הוא מתפלל "ואל תביאני לידי ניסיון", והוא מביא את עצמו בכל עת ובכל רגע לידי ניסיון...

וכן, כמה צריכים לשמור ממקומות רעים ומחברים רעים! אדם שהוא לא מקורב לצדיקים, והוא לא שומע דבריהם הקדושים, ולא זה כל עניינו, הוא בחזקת מסוכן, רחמנא ליצלן! ולהגיע למקום כזה שמסתובבים אנשים כאלו – זה ממש סכנת נפשות! פתאום הם יקרבו אותך בשמחה ובאהבה, וה' ישמור הוא מסית אותך לכל הזבל, לכל הרע ולכל הרעל שלהם... כי אנשים שהם לא מקורבים לצדיקים, הם מסוממים, רחמנא ליצלן, ויש להם את כל הזבל, רחמנא ליצלן... – 'לא, אני אשמור על עצמי'... **איך תשמור על עצמך? ברגע אחד הם תפסו אותך וזרקו אותך בתוך כל הזבל...**

ואדם צריך להיות כ"כ חזק במידת השמחה, ולברוח מאלו הדברים הרעים מתוך רקידה של שמחה! לקיים דברי רביז"ל (ספר המידות, אות פחד): **'כל הבורח מן הצרה, הוא פיקח'**; ובורח! 'תעזוב אותי!'... והם מסיתים את האדם: 'למה לך להיות משונה? בוא, תשתה איתנו קצת'... **רבינו כ"כ הזהיר על כל ענין של שתיה, ואפילו 'כלשהו' אסור! רק יין לקידוש והבדלה – וזהו! ומי שיש לו איזו בעיה עם יין, וכבר היה מכור וכו', יקח מיץ ענבים לקידוש והבדלה, ויסמוך במיליון אחוז על כל הפוסקים שאפשר גם מיץ ענבים – "לשם יחוד"... עם כל ההידורים! וגם בפורים – תצא לכל הדעות עם מיץ ענבים!**

ב"ה אנחנו זוכים לדעת מרבינו, ורבינו הזהיר אותנו כ"כ על זה! ומוהרא"ש הקדוש היה תמיד קורא ומכריז את זה, ואיך אדם יכול לתת את עצמו ליפול בדבר כזה?! והיכן עושה את זה? במקום קדוש, מקום שמדברים את הדברים הכאלו, "הֲגַם לְכְבוֹשׁ אֶת הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבָּיִת"?! שיהיה לאדם כזאת עזות וחוצפה להכנים איזה בקבוק של שתיה?! מה הרשעות הזאת?!... יש לך יצר הרע? לך לאיזה מקום, וכמו שאומרת הגמרא: תלבש שחורים וכו', לא מכירים אותך, ואתה לא מרחם על עצמך – מה אני יכול לעשות לך?... **אבל לעשות את זה במקום קדוש – של קדושה וטהרה, וגם להסית אחרים לזה?! אתה מסית ומדיח, רחמנא ליצלן?! כמה אדם צריך לבכות ולבקש רחמים מהקב"ה שיציל אותו מדברים כאלו!**

זה מה שהצדיקים מלמדים אותנו – את העניין של "**וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן**", והנקודה העיקרית בדברי רבינו בתורה זו, היא המשך הפסוק: "**אֵת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה**" – תעשה משפט! מהו 'משפט'? אומר רבינו: **התבודדות! תדבר אל הקב"ה! תעשה 'חשבון הנפש'!** אומרים לך "**עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן**" – שהרגליים ישמעו את השמחה, ותרקוד וכו', אבל איך תגיע לזה? ע"י "**אֵת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה**" – אומר רבינו: **תעשה דין ומשפט בעצמך!** וכלשון רבינו שם: **עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹשֶׂה יָדִין וְיִשְׁפֹּט בְּעַצְמוֹ אֶת עַצְמוֹ עַל כָּל דָּבָר אִם כְּדִ רָאוּי לוֹ לַעֲשׂוֹת, וִיפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו וְיִתַקְּנֵם כָּרָאוּי עַל–פִּי דִין וּמִשְׁפַּט הַתּוֹרָה**; ומסיים רבינו, שעל–ידי–זה יזכה להמתיק את הדינים ולהיות בשמחה.

זה הגילוי שרבינו גילה לנו, שבו פתח לנו את **אור החיים**, שאדם לא יחיה חיים של הפקרות ח"ו, אלא יעשה בכל יום משפט בעצמו, שזה **התבודדות**; תיקח כמה דקות מתוך היום שלך – כמה שאתה יכול! רבינו דיבר מ'שעה' התבודדות, ותפרש את זה איך שאתה יכול – אתה רוצה שעה של שישים דקות, הלוואי! אבל יש 'שעה' שהיא 'שעה קטנה' – של כמה דקות, ותלך אז ותתיישב בעצמך: **אני עכשיו לבד עם הקב"ה – באיזה חדר, באיזה שדה, באיזה מרתף או איזה גג, לא משנה היכן** – "**בָּדָד עֵין יַעֲקֹב**" (דברים לג, כח), "**וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ**" (בראשית לב, כה) [מצינו בכמה מקומות ענין של 'בדד', ודיברנו קודם תשעה באב מעניין של "**אֵיכָה יָשְׁבָה 'בָּדָד'**", והסברנו שזה כל התיקון של החורבן וכו', שאדם יקיים "**יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם**" (איכה ג, כח)]; **כמה שאתה יכול!** ועל זה נאמר "**וכל המרבה הרי זה משובח**"...

איפה מוצאים את הלשון הזאת? בליל פסח, שאומרים בהגדה: "**וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח**"; וזה אותו ענין האמור, כי העניין הזה לשבת ולהתבודד עם הקב"ה – זה נקרא "**כל המרבה לספר ביציאת מצרים**", כי זו הדרך שתזכה לצאת מ'מצרים' – מכל ה'מיצרים' והדחקות שלך! **זו הדרך!**

ואומר האר"י הקדוש: "**הרי זה משובח**" – 'משובח' לשון של 'שבח', היינו "**משובח בחסדים**"; אתה תזכה להרגיש את החסדים והשמחה של החיים!

והרמב"ם הקדוש, בהלכות תשובה (פ"א ה"א), משתמש עם אותה לשון

לעניין 'וידוי' [מוהרא"ש הקדוש מצטט את זה הרבה מאד פעמים במכתבים – אשר בנחל ושו"ת ברסלב]: "**וְכָל הַמַּרְבֶּה לְהִתְוַדּוֹת וּמַאֲרִיךְ בְּעִנְיַן זֶה, הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח**"; וגם זה הוא עניין האמור: כי אדם שמתוודה, מה זה ענין 'וידוי'? הוא תמיד מדבר אל הקב"ה, מקיים מה שאומר רבינו כאן: "**אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה**" – הוא שופט את עצמו על כל דבר 'אם עשיתי נכון או לא עשיתי נכון', **הוא לא חיי הפקר!**

יש אדם שחי את חייו בהפקרות, עושה מה שהוא רוצה ו'הכל בסדר'... אין לו שום מצפון על שום דבר... בשעה שאם היה לאדם קצת ישוב הדעת, והיה עושה מעט 'חשבון הנפש': "**איפה אני?!**"... תתוודה!

אכן, לא צריכים להתוודות לפני בני אדם, אלא רק לפני הקב"ה, וכן איתא בדברי רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"א סי' ד) שיש ענין של וידוי לפני הצדיק, ובליקוטי תפילות מבקש ר' נתן, שיהא נחשב מה שמתוודה לפני הקב"ה – כאילו מתוודה לפני הצדיק, כי העניין של וידוי לפני צדיקים הוא, שלפעמים קשה לאדם להתוודות לפני הקב"ה, כי הוא לא מרגיש כ"כ את הקשר וכו', ולפני הצדיק יש לו איזו הכנעה והוא מתוודה, אזי הוא מרגיש את זה, ואכן בהתחלה היה הרבה אצל רבינו העניין שהיו מתוודים לפניו, אבל אח"כ רבינו הפסיק את העניין הזה.

הכלל, רבינו הכנים בנו את העניין של 'וידוי' – להתוודות לפני הקב"ה, לספר להקב"ה בדיוק את מה שאנחנו עושים, ולבקש עזרה וסייעתא דשמיא שנוכל לצאת מכל הדברים האלו! **וג"כ צריך אדם ללמד זכות על עצמו – 'רבש"ע, זה לא מה שרציתי! היצר הרע ממש דחף אותי לזה, ואני מאד מתבייש!'**.

חכמינו הקדושים אומרים (ברכות יב:): '**כָּל הָעוֹשֶׂה דְּבַר עֲבֵרָה וּמִתְבַּיֵּשׁ בּוֹ מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו**'; אדם לפעמים אומר שהוא מתבייש – זה בסדר! על הפסוק (שמות כ, טז) "**וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי תֶּחֱטָאוּ**", אומרים חכמינו הקדושים: '**זוֹ הַבּוּשָׁה**'; שזו הבושה שאדם מתבייש בעת שהוא מתוודה על עברו.

רבינו ז"ל שאל פעם את ר' נתן ז"ל: 'אתה לפעמים נעשה אדום לפני הקב"ה מרוב הבושה?' [ו'אדום' אמר לו רבינו בלשון אידיש: 'ריץ–רויט', שפירושו אדום חזק מאד]; לא כתוב מה ר' נתן ענה לרבינו, אבל השאלה כתובה... וממילא הבינו מרבינו שזה

דבר גדול – שאדם יזכה להסמיק מרוב בושה לפניו יתברך.

וכל זה ענין שאדם מתחיל לעשות משפט בעצמו, וכל החיים שלו זה חיים עם חשבון, לא שהוא עושה מה שהוא עושה בלי שום חשיבה – בבית ישנה מהפכה שלימה, הוא צעק וביזה, הפך את כל הבית, וגם קיבל חזרה... ואין לו שום מצפון, 'הכל בסדר'... **מה קרה לך?! למה לא תלך ותבכה לפני הקב"ה ותתבייש?! שזה יגרום לך לחזור בתשובה, ואח"כ לבקש סליחה ומחילה!**

יש בני אדם שהמילה '**סליחה**' – נגיד שהיא כבר מופיעה אצלם ב'מילון' – הוא אף–פעם לא משתמש בה... זה לא יוצא לו מהפה... ישנם הרבה מילים בתוך ה'מילון', אבל לא כל מילה משתמשים עמה, ומקווים שהמילה '**סליחה**' מופיעה אצלך ב'מילון' ואתה משתמש בה... אתה ניגש ואומר שאכן טעית ואתה מבקש סליחה! – 'לא, **הוא** יבוא ויבקש ממני סליחה!'... בעל אומר: '**אשתי** תבקש ממני סליחה!'... אשה אומרת: '**בעלי** יבקש ממני סליחה!'...

הרי משה רבינו לימד אותנו שיש ענין של "**סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה** (במדבר יד, יט), והקב"ה ענה לו: "**וַיֹּאמֶר ה' סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ**"! ובזה פירשו צדיקים (בספרים שלנו – ובפרט בדברי ר' נתן – זה פשוט): "סָלַחְתִּי" – "**כִּדְבָרֶךָ**", היינו כפי שיהיה לך **הדיבור הקדוש!** תתבודד, תבקש, ואז תקבל סליחה ומחילה! שזה כל הסוד של **יום כיפורים** – "**סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ**", שאדם מכנים את עצמו בדיבורים טובים!

אמרת משהו לא טוב? פגעת במישהו? אמרת בבית איזה דיבור לא נכון? "סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ" – אתה רוצה סליחה ומחילה? 'תבקש' סליחה! אל תקמץ במילים! תּוֹדָה שעשית טעות!

ואשרי אדם שיש לו שכל, והוא מסוגל לפעמים 'להוריד את הראש'! **איזו ישות וגאות אדם צריך לשבור בשביל זה! שזו המניעה של אדם בכל הדברים הטובים בחיים – שהוא לא יכול לשבור את הישות שלו!**

התקרבות לצדיקים – זה שובר לנו את הישות שלנו, כי מהו העניין של התקרבות לצדיקים? כשאדם מתקרב לצדיק – הוא כבר מתבייש באיזו מידה, יש לו בושה! הוא לא יתחצף! [לא מדברים מאדם שהוא חצוף ועז פנים, אלא אדם שהוא ב"ה מתבייש],

וזה מה שגורם לו להגיע לידי הביטול האמור.

ואל יטעון 'אני כבר מקורב לרבינו... אני "ברסלב'ר"... אני לומד ספרי רבינו'... **אתה יכול ללמוד ספרי רבינו ויחד עם זה להיות ה'בעל גאוה' וישות ו'אגואיסט' הכי גדול בעולם! הכל – עם הספרים של רבינו...** והוא יגיד לך: 'מה פתאום מנהיג... מה זה מדריך... הרי יש את רבינו'... **אתה בגדר 'עבדא בהפקרא ניחא ליה'! זה מאד קל שיהיה לך רבי שלא מסתכל עליך ולא רואה אותך, וכבר היה חי לפני מאתיים שנה...** [אמנם בוודאי רבינו הקדוש הוא חי, אבל לא–כן אצל אותו אדם], **וכן קל מאד שיהיה לאדם רבי שהוא גר במדינה אחרת... כי אין לו שום התחייבות... הוא לא צריך לבוא לאיזה טיש, הוא לא צריך לתת דין וחשבון, הוא יכול לעשות מה שהוא רוצה, העיקר הוא אומר 'אני חסיד'... 'אני מקבל'... והוא כבר מבטל את כולם... זו תכלית הישות שיש לאדם!**

ולכן רבינו מזכיר תמיד את העניין של התקרבות לצדיקים, כדי שזה יעזור לאדם לשבור את הישות הזאת, וזה יגרום לו "**אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה**" – שיתחיל לעשות איזה משפט בעצמו, לעשות איזו '**חשבון הנפש**'!

מסיים רבינו: "**וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ**" – איזה גילוי נורא מרבינו על זה! אומר רבינו: כשאדם זוכה לכל זה – הוא זוכה להיות בשמחה, הוא מחפש תמיד "**וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן**" – הוא זוכר תמיד מהתכלית, וירקוד מרוב שמחה, אשר זה בא מ"**הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה**" – שהוא שופט את עצמו בכל עת, אזי אז: "**וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית**" – איזו הבטחה זו! איזה גילוי אומר רבינו! שהקב"ה יעזור לך לזכות לשמירת הברית!

שזה דבר שאדם כ"כ משתוקק כל החיים, והוא אומר 'הלוואי אזכה לזה! יש לי כ"כ הרבה ניסיונות, עובר עלי כ"כ הרבה – שמירת העיניים, וכלל התאוות שמושכות אותי'... **אומר רבינו: אתה תלך בקו הזה – "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן", שתהיה בשמחה, וממש תרקוד מרוב שמחה, ותקיים "אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה" – תשפוט את עצמך תמיד, אתה תזכה: "וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית" – כביכול, יכול להיות שומר יותר גדול מזה?...**

ידוע בכמה עניינים בהלכה, שאדם צריך להעמיד בשבילו 'שומר' – לשמור שלא יבוא לידי איזו שאלה או חטא וכו', אז הוא ממנה שומר

בשבילו, וכן יש את ד' השומרים – שומר חינם, שומר שכר וכו', **והנה אדם זוכה שחקב"ה בעצמו הוא השומר – בבחינת** (תהלים קכא, ד) "הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל", **וה' ישמור אותך שלא תבוא ח"ו לאיזה פגם הברית – "**וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית"? **אין למעלה מזה! ועל זה מסיים הפסוק: "**וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ"...

זה מה שמגלה רבינו בהבטחה של התורה הקדושה, וכלשונו שם: 'כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְשִׂמְחָה אֲזַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ יִשְׁמֹר לְךָ אֶת הַבְּרִית דְּהַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה **בעזרך לשמר את הברית** קדש'; כי כל הפגמים נובעים מעצבות ומרה שחורה, שאדם מיואש ואומר 'אני כבר לא שווה כלום'... הוא שרוי בעיצבון גדול וכו', אז בוודאי אם אדם הוא בעצבות – זה מה שקורה...

אבל כשאדם זוכה להתקרב לצדיקים שמכניסים בנו את התקווה בחיים, ואת השמחה של החיים, באותו זמן אדם כבר מקבל כוחות להתמודד עם החיים! הוא כבר רואה אור בחייו! פעם הוא חשב 'אין לי שום אפשרות להתגבר על היצר הרע שלי... אני כ"כ מגושם, יש לי כזה חומר עב וגם שעדיין לא היה בעולם' – כך הוא חושב, וכל אחד חושב ככה... אז אין לו שום חלום הכי רחוק איך לצאת מזה, והצדיק בא ופותר לך את החלום שלך! הצדיק מגלה לך שדייקא בגלל שאתה כ"כ עב וגם, ואתה כ"כ שקוע במה שאתה שקוע, אם תהיה חכם, ותקבל את העצות האמיתיות והנכונות, פתאום תראה איך שהכל מתחפך מן החפך אל החפך, בבחינת (דברים כג, ו) "וַיַּהֲפֹךְ ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לִבְרָכָה"! "הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי" (תהלים ל, יב)! **הצדיקים מגלים לנו שיש ענין כזה – להפוך מן הקצה אל הקצה!**

וזה דבר שאפילו לא חלמת עליו... חלמת חלום לא טוב, אבל חלמת שאפשר להפוך את החלום ה'לא–טוב' הזה ל'חלום טוב'? את זה לא חלמת... והצדיק מראה לך שיש אפשרות!

זה ענין פתרון החלומות ע"י יוסף הצדיק, שאפילו לפרעה יש לו עצה... **ואם לפרעה מועילה כזאת עצה, כל–שכן לנשמות ישראל שמקורבים לצדיקים!**

ובזה היה סיפור ידוע אצל אחד מאנשי שלומינו – **ר' משה ברסלב'ר ז"ל**, שהוא היה תלמיד של **ר' נתן ז"ל**, ופעם הוא דרש ברבים את דיבורי

ההתחזקות שקיבל מפי ר' נתן, וישב שם איזה יהודי שהתלהב כ"כ מן השיחה עד שיצא מהכלים לגמרי... הוא שמע איך שהוא דיבר ממעלת הצדיק, ומה אדם יכול לזכות ע"י התקרבות לצדיקים, שיהיה לו ממש חיים טובים, ויהיה שמח, ויהיה לו שלום–בית וכו', הוא ממש יצא מהכלים!

והנה, הוא לא היה מקורב לר' משה, אלא לאיזה מפורסם אחר, והוא רק הזדמן לשם ושמע את השיחה הזאת בלבד.

אחר כמה זמן, הוא חזר למקומו של ר' משה ברסלב'ר, והוא פנה אליו ואמר לו: **'ר' משה, כשחזרתי הביתה אחר ששמעתי את הדיבורים שלכם, ושחיתי אצל חרבי שלי, לא הרגשתי ולא שמעתי שום המשך לדברים שדיברת... תיארת כ"כ למה זוכים ע"י הצדיק וכו', ולא זכיתי לקבל את זה'...**

ענה ואמר לו ר' משה: **'אתה יותר גרוע מפרעה... למה? כי כשיוסף הצדיק פתר לו לפרעה את החלום בצורה כ"כ טובה, ונתן לו עצות טובות איך יציל את כל מצרים, פרעה אמר מיד: "אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹקִים אוֹתְךָ אֶת כָּל זֹאת אֵין נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ"** (בראשית מא, לט) **– אין עוד אחד כמוך!'...**

המשיך ר' משה בדבריו: **'אתה באת לפה, והיית אצלי, ושמעת כזאת שיחה, ומה עשית? הלכת למקום אחר, ששם לא יודעים בין ימינם לשמאלם... וכי שם אתה רוצה לקבל את זה?!... אם זכית לבוא לרבינו, ולשמוע את הדברים האלו, תהיה 'נבון וחכם', ותבין שכדי לקבל את הלימודים האלו – צריכים להישאר שם'... תגיד "פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּתִיהָ"** (תהלים קלב, יד) **– אני נשאר פה, ואני אשמע בעזרת ה' עוד ועוד!'...**

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה לקבל את הלימודים של **פרשת עקב**, שבה מזכירים אותנו על הסוף – סוף השנה, בשבוע הבא כבר מברכים חודש אלול, אז בואו ונתעורר **'מעכשיו'**! רבינו מעורר אותנו מהשינה, עוד מעט מתחילים לתקוע בשופר – **"עוּרוּ יְשֵׁנִים מִתַּרְדֵּמַתְכֶם"**, בואו נתחיל! ניקח את העניין של "ו' הַמְהַפֵּךְ' – מהסוף נעשה התחלה! שכבר עכשיו נתחיל להיות רציניים, ונתחיל התחלה חדשה בשמחה גדולה, לשנות את כל ההרגלים הלא–טובים שלנו, ולהתחיל מחדש ממש – כמו בריה חדשה! וכך

נזכה בעזרת ה' לשוב בתשובה שלימה, להפוך את הכל לשמחה עצומה, ובזכות זה תהא **'נחמה כפולה'**, משיח יבוא, ותהא הגאולה השלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע"ה, ולע"נ הרה"ח ר' בנימין ביניש בן ר' יחזקאל שרגא נ"י ולעילוי נשמת מיכל רונית ע"ה בת שרה ויצחק.

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו ולהצלחת כל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'
משה בן אירן נ"י
מלכה בת רעות תחי'

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן שלמה ז"ל, לע"נ הילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי' ולע"נ סיוון בת אליהו ע"ה

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון "אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

לתרומת עבור העלון לרפואה הצלחה וכדו' ניתן לפנות לטלפון:-052 7691732

breslevsheli.co.il

הודפס 'בדפוס מוהרא"ש'